

STICHTING MILIEU RONDOMME

Melle Wachtmeester

Je hoeft in Schoonebeek meestal niet te vragen waar Scado BV, een Unileverdochter, die grondstoffen levert voor de verf-, lak- en plastics-verwerkende industrie, gevestigd is. Dat ruik je vaak al op grote afstand. Gelukkig zijn er plannen, die het volgende jaar moeten leiden tot een oplossing van dit stankprobleem, dat door de directie van Scado hardnekkig wordt omschreven als een geurprobleem..... In 1981 moet er een revisie-vergunning komen voor het hele bedrijf, dat dit jaar, ondanks 155 bezwaarschriften een geplande uitbreiding toch gerealiseerd zag. De mazen van de Hinderwet bleken daarvoor ruim genoeg.

Dat er zoveel bezwaarschriften werden ingediend door de bevolking van een gebied, dat landelijke faam heeft vanwege het grote aantal ja-knikkers, is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de activiteiten van milieubeschermers. Er zijn in het Schoonebeekse nu zelfs twee groepen, die zich in het Scado-probleem hebben vastgebeten. Dat zijn de gematigde mensen van Luchtzuiver Zuid-Oost Drenthe die, waar maar enigszins mogelijk, de parlementaire weg bewandelen met daarnaast zeg maar een meer militante groep, die opereert onder de naam "Milieu Rondomme" en sinds eind september als stichting te boek staat. De verhoudingen tussen beide groepen zijn niet altijd even hartelijk, getuige een krantebericht waarin de "Luchtzuiveren" zich distantiëren van de methodieken van de "Rondommers" en met name die van Rondomme-woordvoerdster Coby Ensink. Haar wordt verweeten een hetze tegen Scado te voeren, maar de huisvrouw uit Zandpol, een gehucht onder de rook van Scado, ligt niet wakker van die kritiek: "Wij willen verder gaan dan Luchtzuiver Zuid-Oost Drenthe. Die groep, en dat zegt de naam ook, richt zich

vooral op de luchtvervuiling. Wij willen méér zaken aanpakken. Wij willen weten wat Scado met z'n afval doet. Er komen allerlei buizen en slangen van Scado uit op een slootje rond het fabrieksterrein. In dat slootje drijft soms een verdachte witte laag. Dan zegt men dat dat gemorste olie is. Het lijkt mij vreemd dat olie wit is. Maar dat soort dingen vindt Luchtzuiver Zuid-Oost Drenthe, denk ik, te klein. Het gaat ons er helemaal niet om Scado kapot te maken, wij willen ook dat dat werk blijft, maar het bedrijf moet zich wel aan de regels houden

en daaraan twijfelen we wel eens".

Dat die twijfel er is, wekt geen verbazing als Coby Ensink enkele ervaringen met het chemische bedrijf op een rijtje zet:

Van pindakaas krijg je ook kanker

"In juni kregen we een tip van een mevrouw, die zei dat er bij Scado op een terrein bij een parkje gerommeld werd. Er zouden allerlei vaten uit de grond gehaald worden. Wij zijn daar toen gaan kijken, maar we zagen alleen maar een groot stuk zwarte grond. Dat was wel verse aarde en er waren

ook allerlei bandensporen, zodat je wel kon zien dat ze daar bezig waren geweest. En het stonk er verschrikkelijk. Als je met een stokje in de grond ging roeren was het geel, maar het werd onmiddellijk weer zwart. Dat was op een open terrein waar ook kinderen spelen. Wij daar aan het zoeken, maar we vonden eerst niks, totdat die kinderen zeiden: "Moet u hier eens komen". Daar was een soort wal en die kinderen trokken wat zoden aan de kant en daar zaten twee vaten onder. De één met rood spul en de andere met iets geels d'r in. Ik geef toe, dat we dat een beetje hebben opgeblazen en dat is als een bom ingeslagen. Allerlei instanties d'r bij en de burgemeester, Schneemann. Dat was een hele oloploop, want er gebeurt hier anders nooit wat, dus ook een heleboel kinderen d'r omheen. Wat zegt nou zo'n burgemeester, als die kinderen vragen: "kun je daar kanker van krijgen"? "Van pindakaas krijg je ook kanker" en "als je nergens last van wilt hebben moet je op de maan gaan wonen". Dat is 'm later in de raad wel kwajlijk genomen en d'r is toen ook gezegd, dat er een wat kritischer opstelling van het college tegenover dit soort gevallen moet komen. Maar ja, officieel heet dat nou dat die vaten daar zouden zijn achtergelaten na een brandweeroefening en dat dat een soort slordigheidje geweest zou zijn. Wat er dan meer in die verse grond heeft gezeten, waar ook al die bandensporen op stonden, dat is er nooit uitgekomen. D'r is nu een hek om het terrein gekomen en de zaak is afgegraven. Nou, dan is voor ons de kous ook af. Je begrijpt alleen zo'n burgemeester niet. Later zei-die ook nog dat hij trots was op het rampenplan dat ze hier in de gemeente hebben. Hij zou trots moeten zijn, als we geen rampenplan nodig zouden hebben".

Milieu Rondomme en Scado kwamen in

augustus van dit jaar weer in het nieuws. Toen kwam er een tip binnen over lozing; in een slootje. Het zuiveringsschap nam monsters waarna de hele sloot, zoals Coby Ensink zegt, werd leeggezogen. "De modder uit die sloot stonk verschrikkelijk. We hebben toen koektrommels met die stinkende blubber aan de raad aangeboden. Dan zegt een raadslid van gemeentebelangen dat wij gek zijn en dat zijn paard al twintig jaar uit die sloot drinkt en kergezond is. Twee maanden later wil gemeentewerken wel alle blubber verwijderen. Dan denken wij dat we gewoon niet mogen weten, wat er aan de hand is".

Ongelukje

In oktober was het weer raak. Milieu Rondomme kreeg een tip dat er maleïnezuur anhydride in een vuilcontainer gestort zou zijn. Coby Ensink: "Ik heb er wel niet zoveel verstand van, maar dat schijnt niet-uitgepolymeriseerd spul te zijn. Wij erheen. We zijn in die container geklommen en zagen wat verdachts. Toen hebben we meteen de provincie gewaarschuwd en die kwamen ook, maar die zeiden dat ze er niet veel aan konden doen zolang die container op het terrein van Scado stond, want volgens Scado zou die container naar de vuilverbranding in de Rijnmond gaan. Wij vertrouwden de zaak niet en hebben toen bij die container gepost. Een paar dagen erna ging dat ding weg en Agaath Deuling van onze groep er in d'r autootje achteraan. Tot Oosterheselen heeft ze die container gevolgd en toen was wel duidelijk dat ie naar de VAM in Wijster zou gaan. Wij hebben de VAM ingelicht en daar is hij onderschept. Toen bleek wel dat er spul in zat, dat niet naar de VAM mag. Volgens Scado gaat het om een ongelukje. Er zou een container ver-

wisseld zijn of het spul was in een verkeerde container terechtgekomen. Zoiets, maar het is toch krankzinnig dat je daar als een stel spionnen zo'n container in de gaten moet houden. En de eerste de beste container die je in de gaten houdt, is meteen raak. Dan vraag je je toch af wat er eerder al niet gebeurd kan zijn. Maar ja, elke keer hebben ze wel een verklaring: de ene keer is het de bedrijfsbrandweer, de andere keer een aan-nemer en dan weer Jantje of Pietje die wat verkeerd heeft gedaan".

Dan zijn er, volgens Coby Ensink, bomen in de omgeving van Scado, die in augustus al een herfsttooi dragen en buurtbewoners die 's nachts benauwd wakker worden, als het bedrijf weer eens een "geurtje" verspreidt. Al die klachten komen bij Milieu Rondomme terecht. Dat past precies in de doelstelling van de stichting, namelijk het beschermen van het milieu in al zijn verschijningsvormen en het opkomen voor en het behartigen van de belangen van hen, die door welke vorm van milieuvuiling dan ook worden benadeeld.

De stichting kent tien actieve leden, meest vrouwen, met daarnaast een veertigtal sympathisanten en niet te vergeten een netwerk van tipgevers. Tipgevers die vaak anoniem willen blijven. Coby Ensink: "Het blijkt gewoon dat veel mensen bang zijn om tegen zo'n bedrijf op te boksen, maar tips willen ze wel geven. Er speelt natuurlijk ook mee, dat veel mensen hier bij Scado werken, of de buurman werkt er wel. Dan heb je ook vaak de instelling van: zo'n bedrijf doet zulke dingen toch niet. Dat gezagstrouwe: als de heren zeggen dat het niet zo is, zal dat wel waar zijn..... Aan de andere kant zit er voor ons ook een risico in. Wij gaan af op tips en dan kun je ook wel eens voor het karretje gespannen worden van mensen

die Scado liever vandaag dan morgen zien verdwijnen en dat is onze bedoeling niet. Daarom willen wij ook wel een beetje van die dram-akties af. We willen open kaart spelen. Met de NAM bijvoorbeeld, gaat het heel wat beter. Daar worden klachten serieus genomen. Dan komt dat ook niet in de publiciteit. Maar met Scado ligt dat moeilijker en dan lijkt het net alsof wij altijd op dat bedrijf zitten te jagen, terwijl we ook heel andere dingen doen. We hebben hier een schoonmaakactie met de jeugd gehouden. Toen hebben we met de kinderen uit het dorp 5 m³ landbouwplastic uit een natuurgebied gehaald. Zulk soort dingen zijn veel leuker om te doen. De kinderen begripen dat ook. Dan krijg je reacties van de hertjes gaan dood als ze van dat spul eten en de plantjes kunnen niet meer groeien.

Rotwijven, ga naar je stofzuiger

We houden ons ook bezig met de vervuiling van de wijken. Dat is een gigantisch probleem hier. Als je tussen dat afval dat daar gestort wordt gaat rommelen, vindt je meestal ook wel aanwijzingen over wie de daders zijn. Dan gaan we naar die mensen toe en zeggen dat we weten, dat ze illegaal gestort hebben. Dan vragen we of ze ons een volgende keer willen helpen, als we weer eens een schoonmaakactie hebben. Meestal lukt dat ook. Dat werk is veel leuker, want zoals met Scado krijg je reacties van personeelsleden die roepen "rotwijven, ga naar je stofzuiger, jullie maken ons werk kapot" en anonieme telefoontjes: "als je nou nog een keer komt, krijg je een pak slaag". Dan voel je je toch niet lekker. Het gaat toch helemaal niet om ons. Het is toch ook hún belang dat er niet geknoeid wordt. Ik weet dat we belachelijk gemaakt worden door Scado, maar er zijn gelukkig

ook personeelsleden die zeggen: "als jullie er niet zo bovenop hadden gezeten, dan waren veel verbeteringen er nou nog niet geweest en dat is ook in ons voordeel".

Toch heeft Coby Ensink het gevoel, dat de Stichting Milieu Rondonne soms niet serieus wordt genomen, omdat de actieve groep voornamelijk uit vrouwen bestaat. "Waar wij ons mee bezighouden wordt toch vaak als een mannenaangelegenheid gezien. Overal waar je komt, heb je ook met mannen te maken. Als vrouwen ergens mee beginnen, haken een boel mannen al af. Aan de andere kant gebruik ik het ook wel hoor, dat ik vrouw ben. Dat doe ik heel handig, heel schattig. Vaak merk je dat je dan meer dingen los kunt peuteren. Maar ja, misschien denken die mannen dan ook wel: wat een gek wijf.....".

STELLINGEN

*De kool en de kern worden gespaard wanneer we besluiten tot een drastische beperking van het energieverbruik.
Dr. A. Agricola, Gaarkeuken*

*De calorische waarde van de drie energie-nota's moet niet worden onderschat.
Dr. B.R. Ellert, Gasselterboerveen*

*Wanneer men van mening is dat belangrijke zaken slechts onder hoogspanning tot stand komen, dient men nu deze nog aanwezig is aanstonds het fundamenteel onderzoek inzake de energievoorziening te versnellen.
P. Colenbrander, 2de Exloërmond*